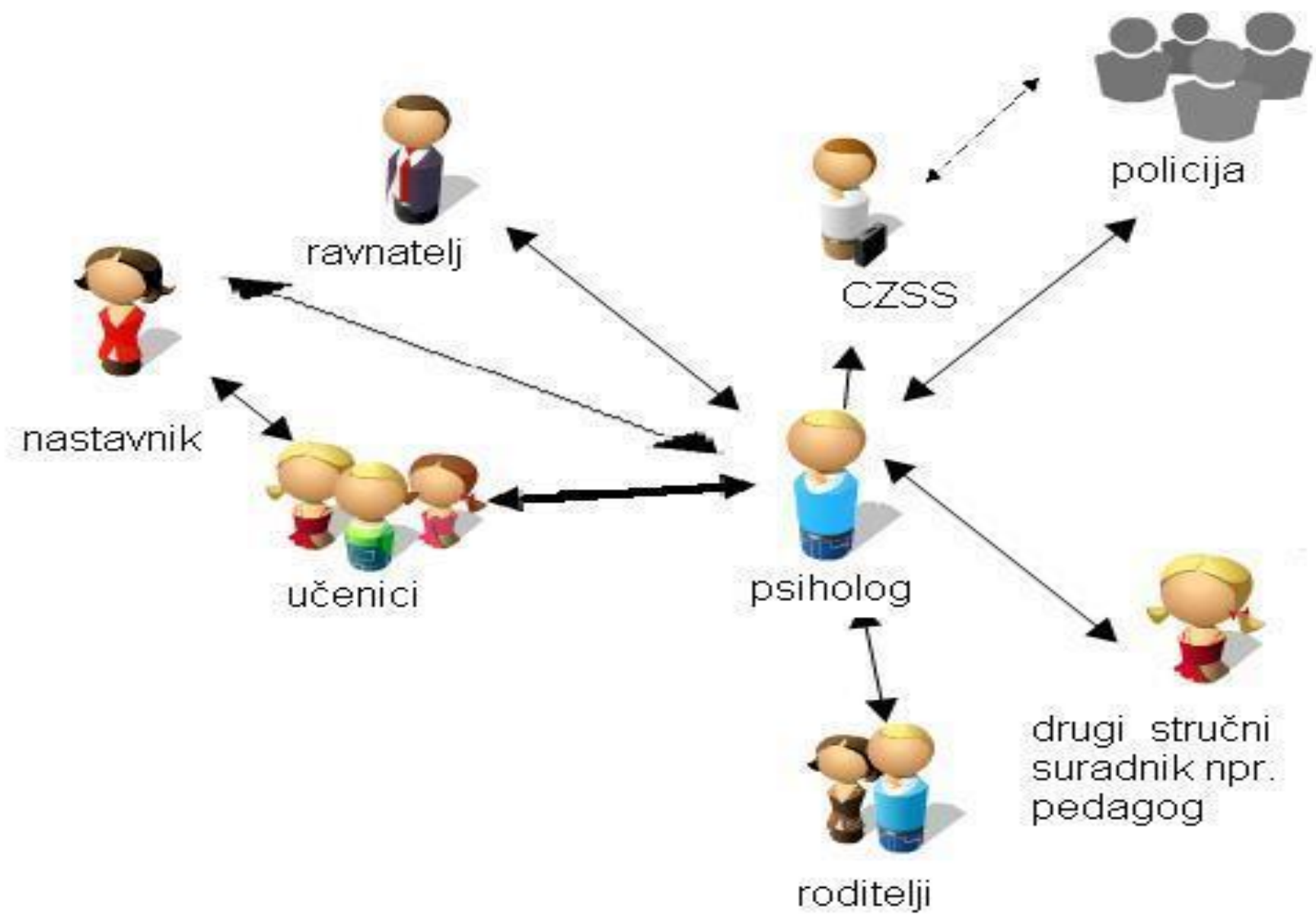

Podrška psihologa u školi

Mihael Kozina
V. gimnazija, Zagreb

Učenik i adolescent

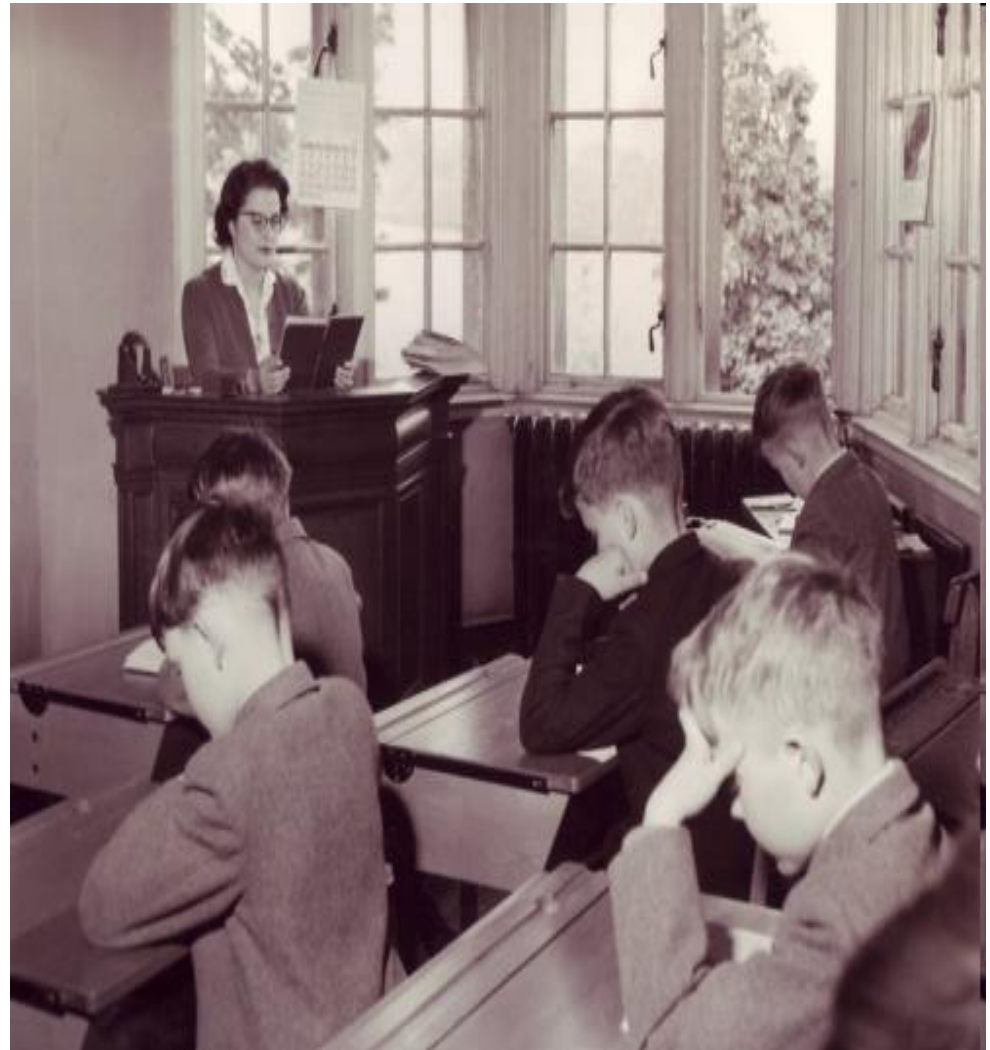

Havighurst (1972) ističe nekoliko glavnih razvojnih zadataka u adolescenciji (prema Lacković-Grgin, 2006)

1. Prihvatiti svoj novi fizički izgled i brigu o svome tijelu
2. Postići nove i zrelije odnose s vršnjacima oba spola, steći nove socijalne vještine
3. Usvojiti maskulinu i femininu ulogu tj. odgovoriti na pitanja što su muškarci a što žene, kako se ponašaju te u čemu su slični a u čemu različiti
4. Postići emocionalnu nezavisnost od roditelja i drugih odraslih

5. Pripremiti se za profesionalno djelovanje i s tim u vezi postizanje ekonomske neovisnosti
6. Pripremiti se za brak i obiteljski život razvojni je zadatak koji možda ponajviše ovisi o ekonomskim, socijalnim i religijskim značajkama društva
7. Željeti i postati socijalno odgovorna osoba, prihvatiti društvene vrijednosti
8. Usvojiti sustav vrijednosti i sustav etičkih načela prema kojima će ponašati u životu

Tradicionalna
pedagogija i odgojne
znanosti u djetetu
vide objekt, u odnosu
subjekt – objekt, u
kojem odrasli rade
nešto s objektom ili na
njemu (prema Juul,
2010.)

Odnos subjekt - subjekt

“Vidjeti” svakog učenika te u skladu s tim odrediti vlastito ponašanje, a pri tome ne izgubiti vodstvo

Sposobnost da u kontaktu s učenicom budemo “autentični”

“Želiš li biti dobar nastavnik, zagledaj
se u sebe sama.”

Sposobnost i volja da preuzmemo punu odgovornost za kvalitetu odnosa s učenikom

Samopuzdanje i samosvijest

samosvijest = doživljaj sebe kao osobe

samopouzdanje = svijest o vlastitim sposobnostima

veća samosvijest:

- zadovoljstvo sa samim sobom («ja sam u redu»)
- manja ranjivost
- dobro samopouzdanje usprkos neuspjesima
- realno sagledavanje sposobnosti («nemam smisla za ..., ali imam za...»)

niska samosvijest:

- nesigurnost
- samokritičnost
- generalizacija neuspjeha («ništa mi ne ide od ruke»)

Dobra samosvijest daje dobro samopouzdanje, ali ne nužno i obrnuto

Integritet/suradnja

INTEGRITET = svijest o sebi, svojim potrebama i željama, individualnost, identitet, karakter, osjećaj vlastitih granica

- djeca često zanemaruju svoj integritet (iz lojalnosti prema roditeljima i ostalim važnim odraslima)
- odrasli često narušavaju dječji integritet

SURADNJA = prilagođavanje, oponašanje

- kopiranje vanjskog ponašanja osoba od kojih tražimo/očekujemo ljubav
- prilagođavanje podsvjesnim potrebama drugih
- razvoj simptoma

OSNOVNI SUKOB

- između integriteta i suradnje
- između potreba pojedinca i potreba zajednice

Rješenje:

→ razvijanje odnosa »**ravnopravnog dostojanstva**« (Jesper Juul)

čuvati integritet

poticati suradnju

Primjer ravnopravnog dostojanstva

Učenik: Profesorice, mogu li odgovarati za višu ocjenu?

Prof: Ne, ne možeš.

Učenik: Ali ja želim, treba mi za prosjek!

Prof: Čujem da hoćeš, i u redu je da hoćeš, ali te ne stignem ispitati. Imao si mnogo prilika tijekom šk. godine i nemaš dovoljno dobre ocjene da bi odgovarao za višu ocjenu!

Učenik: Kak' si glupa!

Prof: Razumijem ja da si trenutno ljut, ali te ne mogu ispitati. Nakon sata ostani da porazgovaramo o tvome načinu izražavanja....

ODGOVORNOST

- Za postizanje suradnje uz očuvanje integriteta ključna je odgovornost

Razine odgovornosti:

1. A) Odgovornost za uradak, posao, školu...
B) Odgovornost za ljude kojima upravljam
2. Odgovornost za odnos
3. Osobna odgovornost (zadovoljavanje osobnih potreba, interesa i vrijednosti)

Odgovornost

- Djeca su u potpunosti spremna preuzeti odgovornost za učenje i školu samo ako im to roditelji dopuste!
- Kad je u pitanju škola roditelji i profesori često gaze dječji integritet – ne poštuju njihove potrebe, interese, sposobnosti.
- Kad nam netko poništava integritet postanemo **ili jako suradljivi ili idemo u otpor.**

Osobna odgovornost

= Smosvijest i zastupanje sebe

- Biti svjestan toga što osjećam, mislim, što mi (ne)treba, što (ne)volim i što hoću i neću znači imati svijest o sebi
- Uzeti to za ozbiljno i s poštovanjem i djelovati u skladu s tim, zastupati sebe čini nas osobno odgovornim osobama (prema Pregrad, 2006).

ODNOS

```
graph TD; ODNOS --> KOMPLEMENTARAN; ODNOS --> SIMETRIČAN;
```

KOMPLEMENTARAN

(kontrola, poučavanje)

- roditelj – dijete
- učitelj – učenik
- voditelj – radnik

SIMETRIČAN

- Kolege
- Suradnici
- prijatelji

SVAKI ODNOS NA INDIVIDUALNOJ RAZINI PREDSTAVLJA SUKOB.

I učenik i profesor, svaki ima svoju *osobnu odgovornost*, međutim u odnosu profesor-učenik, **profesor uvijek ima odgovornost za odnos.**

Odgovornost za odnos

- Biti odgovoran za odnos znači djelovati u odnosu sukladno tome kakav bih odnos ja htio/la, proaktivno, gradeći ga s namjerom, jer to ovisi o meni i za to sam odgovoran/na (Pregrad, 2006.)
- Ključna osobina svakog kvalitetnog odnosa je da ljudi u odnosu osjećaju da su od važnosti, vrijednosti, koristi onome drugome

Ja hoću
ja neću
Ja(ne)želim
Ja mislim
Ja osjećam
Ja (ne)volim

Ja hoću
ja neću
Ja (ne)želim
Ja mislim
Ja osjećam
Ja (ne)volim

Odgovornost za odnos

OSOBNNA ODGOVORNOST

Samosvijest
Zastupanje sebe:
- riječju
- djelom

OSOBNNA ODGOVORNOST

Samosvijest
Zastupanje sebe:
- riječju
- djelom

- Kada profesor ne preuzme odgovornost za odnos, ona pada na učenike koji za to nisu sposobni te postaju zbunjeni i glasniji od profesora

(“učenici su preuzeli vlast” = profesori nisu preuzeli svoju odgovornost)

- Ako svi prakticiraju svoju osobnu odgovornost i odgovornost za odnos, uradak će se posljedično dobro i lako postići
- Oni profesori koji su primarno usmjereni na uradak, a ne na odnos u pravilu imaju teškoća da učenike motiviraju kada su u pitanju izvanredne situacije ili posao zahtjeva veći stupanj posvećenosti i kreativnosti

“Možemo smatrati kako je zgodno živjeti s iluzijom da su okolnosti ili drugi ljudi odgovorni za kvalitetu našeg života, ali stvarnost je da smo mi odgovorni (sposobni za odgovor) za naše izbore.”

S. R. Covey, 1997